

1.

2.

ЛОЙИХА

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING ДАСТУРИ

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси стратегияси ва кундалик сиёсатининг олий мақсади инсон — ҳайси миллатга мансублиги, иқтимоий аҳволи ва келиб чиқишидан, дини ва этниқодидан қатъий назар унга нисбатан иқтимоий адолатни таъминлаш, муносиб турмуш ва меҳнат шартлоғлари яратиш бериш, унинг конституциявий ҳуқуқ ва эриқликлари кафолатлаш, ор-мушо ва қадр-қимматини, хавфсизлигини ҳимоялашдан иборатдир.

I. ТАРИХ САБОҚЛАРИ ВА ЙЎЛНИ ТАНЛАШ

Ўзбекистон халқлари тарихининг совет даври аянчли ва эҳтишомли бўлди. 1917 йил Октябрь инқилоби соҳиб Россия империясининг миллий ва мустамлакачилик зулмидан чиққан ҳам халос бўлиш умидини уйғотди, халқ демократик кучларининг ҳақиқий давлат тузumi шаклланишига, ватанимиз халқларининг мустақил сиёсий, иқтисодий, иқтимоий ва маънавий ривожланишига қаратилган ҳаракатига қудратли туртки берди.

20-йилларда илгор иқтимоий-сиёсий кучлар, шу жумладан коммунистлар ҳам республиканинг давлатчилигини мустақамлаш йўлини фаол ўтказишга интилдди. Ўзбекистон иқтисодиётининг, илмий қудратининг шаклланишига қардош республикаларнинг кўмаги ҳам ёрдам берди, улар билан биргаликда халқимиз кўпгина қийинчиликлар ва маҳрумликларни енгиб ўтди, мамлакат тарихига кўп-кўп ёрдам берди.

Бироқ вақтинчалик фоживалиги шунда эдики, 20-йиллар охирида матмурий-буйруқчилик маркази юзага келди ва мустақамлаш, ҳайсики, у кейинги жараёнда ўз қўлига чекланмаган ҳокимиятни тўплаг, республикаларнинг мустақиллигини ҳам, энг оддий фуқаролик ҳуқуқларини ҳам оёқ ости қилди.

Ўзбекистон учун бу нарсалар империянинг хом ашё учун мақомига қайтишни аниқлаштирди. Илгор фикрловчи кишиларнинг аравонлиққа қарши чиқишига уларнинг кўпчилиги шайхонларга қаратаган қўл билан аяқланди. Янақоҳимликка асосланган тизим халқнинг маънавий куч-қувватига, ер-сув захираларига, экологияга, маданиятга, таълим, илм-фан, ёшлар тарбиясига катта зарар етказди. Аҳоли кўпчилик қисмининг турмуш даражаси қашшоқлик чегарасига келтириб қўйилди. Миллатнинг ирсий фонди реал хавф остида қолди. «Пахта ишлари» деб аталган уйдирмалар асосида ёлгон аёблар қўйиб ва ноқонуний қамаллар қўпгина оиналар учун фожига айланди.

Босиб ўтилган йўл янақоҳимлик асосидаги маъмурий-буйруқчилик тизимининг буткул истиқболсиз, аслини олганда, халққа қарши сиёсат эканлигини кўрсатди. Янақоҳимлик тизимининг асосида эканлигини кўрсатди. Бу ғоя КПССга ямаиятининг раҳбар ва раҳнамо кучи, аслини олганда, эса янақоҳимликка асосланган ҳокимият тузилмаларини ҳаракатга келтиришда вазират ролини берган эди. Ҳокимиятни қонунга ҳилоф равишда тортиб олган партия раҳбариятининг юқори доирасини мақдурий жиҳатдан ниқоблаш учун хизмат қилган ақид ва тартиб-қондаларнинг бутун бир тизими барбод бўлди. Унинг бутунни қандаги ниқороти, унитар давлатнинг амалда емирланганлиги объектив ва тарихан муқаррар жараёндир.

Ўзбекистон Компартияси ўз сафларида соф виждонли ҳамда адолат ва ҳақни тиклаш ғояларига содиқ бўлган юз минглаб кишиларни бирлаштирди. Кейинги йилларда у амалга ошираётган ишлар республика аҳолиси кўпчилиги томонидан маъқулланди. Аммо у ўзининг бутун тарихи мобайнида, қамдан-қам ҳолларни истисно қилганда, сиёсий стратегияни ишлаб чиқишдан амалда четлаштирилган, КПСС марказий органларининг ҳаётдан ажраллиб қолган қарорларига, улар йўл қўйган бузғунчиликларга, катта нуқсон ва хатоларга испис болганлиги бўлиб, сиёсий ташкилот сифатида у ҳам ўз имкониятларини тугатди.

Унинг ўрнига Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясини бутун ҳаётга қайтариб келмоқда. Халқ маъқуллаган барча қимматли ва илгор нарсаларни мерос қилиб олган бу партия янгилаган Компартия эмас, балки маъмури ва фаолият жиҳатдан тамоман янги сиёсий ташкилотдир. У янги мақдур — соғлом фикр мақдураси партиясидир. У энг яхши халқ демократик аъёнларига, халқнинг тарихий тажрибасига, адолат, эътиқад, тенглик, шахс эркинлиги каби умуминсоний идеалларга, ахлоқ ва инсонпарварлик принципларига таянувчи партиядир.

Янақоҳимликка асосланган тизимнинг жиноятлари, инсон ҳуқуқларининг бузилганлиги ҳамда турғунлик даврида энг муҳим иқтисодий ва иқтимоий муаммолар ҳал қилинмаганлиги жамиятнинг намунали барпо этишдан иборат бўлган коммунизм ғоясига нисбатан кўп кишиларнинг ишончига путур етказди.

Шу боисдан партия ўзи учун асосий йўналишлар сифатида инсонпарварлик ва демократия, меҳнат аҳлининг ва иқтимоий жиҳатдан ноқор бўлган аҳоли табақаларининг маънавий ҳимоя қилиш ғояларини танлаб олади ҳамда инсонга унинг сиёсий, иқтисодий ва иқтимоий турмуш шакллари эркин танлашнинг кафолатлашдан жамиятнинг сиёсий ҳамда давлат тузилишини бунёд этишга эришиш йўлида:

- сиёсий-иқтисодий эркинлик, демократия, тенглик ва иқтимоий адолат жамиятини;
- фақат битта мақдур, битта дунёқараш ҳукмрон бўлмай, балки сўз ва виждон эркинлиги, ахлоқ ва инсонпарварлик принциплари ҳукм сурайдиган, республика ҳудудида яшовчи барча халқларнинг аъёна ва урф-одатлари, диний эътиқодлари, тил ва маданиятлари ҳурмат қилинадиган жамиятини;
- иқтисодий ва ҳўжалик фаолияти мақдурлаштиришдан узиб-кесил ҳоли қилинган, мулкчилик барча шакллари эркин ривожланиши ва тенглик таъминланган, амр-фармоишлар барҳам топтирилган ва тадбиркорлик учун эркинлик берилган жамиятини;
- аҳолининг иш билан бандлиги, биринчи навбатда унинг иқтимоий жиҳатдан ноқор қатламлари: кекалар ва болалар, кўп болали оиналар, ўқувчи ва талабалар, кам таъминланган ва ёлғиз яшовчи фуқароларнинг минимал истеъмол бюджетни кафолатлашдан жамиятини;
- миллат ва эллатдан, дини ва этниқодидан, иқтимоий аҳволи ва келиб чиқишидан қатъий назар барча фуқароларнинг давлат ва жамоат ишларида иштирок этишлари учун сиёсий ҳаётда бир хилда имконият яратилиши кафолатлашдан жамиятини барпо этиш учун республика халқларига ўз куч-ҳаракатларини бирлаштириши тақлиф қилади.
- партия фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувлигини, тадбиркорлик фаолиятини тўла иқтисодий эркинлик ва тенглик ҳолида ҳаётини қўла соқаларидан интизом ва тартиб таъминлашни жамиятнинг аша шундай тарзда барпо этилишига эришиш воситаси, деб билади.

II. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИ МУСТАҚАМЛАШ, УНИING ЖАҲОН ҲАМЖАМИЯТИДА МУНОСИБ ҲИСОБИНИ ОЛИШИ УЧУН

1991 йил 31 августда Ўзбекистон тарихида янги саҳифа очилди. Бундан буён Ўзбекистон мустақил республика си-

Партия мустақил Ўзбекистон Республикасининг жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрнини эгаллайдиган, инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясини эътироф этидиган ҳамда халқлар ўртасидаги дўстликни мустақамлаш, тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш учун ҳаракат қиладиган демократик давлат сифатида шаклланишига ҳар томонлама имкон ярата боради.

фатида ўз тақдирини ўзи белгилайди, тўпланган иқтисодий қудратга эгалик қилади ва халқ фаровонлиги ҳамда манфаатлари йўлида тасарруф этади, мустақил ички ва ташқи сиёсатини амалга оширади. Ана шу тарихий қадимни кутлаб, Ўзбекистон Республикасининг Давлат мустақиллиги асослари тўғрисидаги конституциявий Қонундан келиб чиқиб, Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси ушбу қонуний республика ҳаётининг барча соҳаларида изчил рўйбога чиқариш учун ҳаракат қилади.

Партия республика ҳудудининг яхлитлиги ва иқтисодий қудратини, унинг чегаралари дахлсизлигини таъминлаш тарафдоридир. У Ўзбекистон тарихига ихтиёрий тарзда кирувчи Қорақалпоғистон Республикасининг суверенитетини ҳурмат қилиш наздида туради.

Партия ер, ер ости қазималари, табиий бойликлар, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, барпо этилган илмий ва иқтисодий қудрат, унинг давлат мустақиллиги ва иқтисодий суверенитети моддий негизини таъминлайдиган меҳнат натижалари республиканинг мулки бўлиши керак, деб ҳисоблайди. Республика ўз ҳудудида олтин, бошқа қиммат-баҳо металл ва тошларни қазиб олиш, қайта ишлаш ва сақлашни мустақил равишда амалга ошириб ҳамда назорат қилиб, ўз олтин захирасини бунёд эта бориб, ўзининг валюта ва молия-кредит сиёсатини олиб бориш учун барча имкониятларга эга бўлиши керак.

Ўзбекистон Халқ Демократик партияси Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг халқроқ миқёсда эътироф этилиши, уни БМТга, бошқа нуфузли халқроқ ташкилотларга аъзо бўлиши тарафдоридир. Ўзбекистон ташқи сиёсатини ўз халқининг манфаатлари йўлида белгилаб, халқроқ муносабатларда мустақил ва тенг ҳуқуқли субъект сифатида майдонга чиқиши керак.

Ўзбекистон Халқ Демократик партияси демократик йўналишдаги хоржий партиялар ва жамоат ҳаракатлари билан ҳамкорлик қилиш ҳамда тўғридан-тўғри алоқалар ўрнатиш учун ошир. У шунингдек, чет эллардан ватандошлар билан инсонпарварлик алоқаларини ривожлантириш ва мустақамлашни, уларга республиканинг маданий ҳаётида, иқтисодий ва иқтимоий дастурларини рўйбога чиқаришда иштирок этиш ҳуқуқини беришни ёқлайди.

Партия бошқа суверен республикалар билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатдорлик принциплари асосида шаклланаётган бевосита сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантиришга ёрдам беришни, Ўрта Осиё ва Қозғоғистон халқларининг аъёнларини тарихий алоқаларини тиклаш, мустақамлаш ва ривожлантиришга, минтақанинг муштарақ муаммоларини ҳал этишда уларнинг ҳамкорлик қилишига имкон яратиш зарур, деб ҳисоблайди.

У ягона иқтисодий маконга эга бўлган, ўларнинг ташқи сиёсий куч-ғайратларини тизимчилик сақлаб қолши, инсониятни ядровий ҳавф-хатар ва экология фалокатларидан қутқариш йўлида мувофиқлаштирувчи мустақил давлатларнинг эркин конфедерацияси тарафдоридир. Партия бошқа иттифоқдош давлатлар билан келишилган, республика миллий мудофаси манфаатларини тўлақонли ҳисобга оладиган ҳарбий сиёсат ўтказишини ёқлайди.

III. ИНСОНИЙ, ДЕМОКРАТИК ВА РАВНАҚ ТУПУВЧИ ЖАМИЯТНИ БАРПО ЭТИШ УЧУН

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси Ўзбекистон Республикасидаги барча фуқароларнинг миллатидан, иқтимоий аҳволи ва келиб чиқишидан, дини ва этниқодидан қатъий назар уларнинг конституциявий ҳуқуқлари, шахсий ҳафсизлиги ва мол-мулки ҳимоя қилинишига баб-баравар кафолатлар таъминлашни лозим деб ҳисоблайди.

Партия давлатнинг сиёсати ҳамда фуқаролар тинчлиги ва миллий, тотувлик сиёсати бўлиб қолшига эришиш учун ҳаракат қилади. У республикада яшовчи турли миллатларга мансуб кишиларга уларнинг миллий ўзлигини аниқлашни қўлайлаштириш, фарзандлари она тилида тарбиялаш ва ўқитиш, уларнинг маданиятининг ривожлантирилиши, диқдорларнинг диний эътиқодларини қондириш, уларнинг тарихий ватани билан алоқаларини боғлаб туришлари учун барча шарт-шароитларни вужудга келтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш интилади.

Яхши қўнчилик, ўзаро ҳурмат ва ўзаро ёрдам каби асрий халқ аъёнларини жамиятнинг янгилаштириш негизи бўлиб қолши керак. Партия дошманлик ва тажриба соҳибдори сифатида, маданий ва маънавий мерос давомийлигининг кафиллари сифатида кекса аёлларда нисбатан аъёнларини эзат-ҳурматини сақлаш ва ривожлантириш тарафдоридир.

Ҳарзали сиёсий мақсадлар ва митингбозлик стихияси эмас, балки қонун ҳукмрон бўлган жамият сари йўл — партиянинг бош йўналишидир. Бундай жамиятда давлат ва фуқаро ҳуқуқини ўзаро ҳурмат қилиб, ўзаро масъул эканликларини аниқлайдиган бўлади. Партия халқ ҳокимиятини мустақамлаш, давлат билан жамият ишларини бошқаришда халқ иштирокининг ёлғиз хилма-хил шакллари ривожлантириш учун ҳаракат қилиш интилади.

Партия ўзининг бутун сиёсий фаолияти билан ҳуқуқий давлатнинг қарор топишига қўмақлашни интилади. Бундай давлатда демократия ва қонунийлик ҳокимиятини қонун чиқарувчи, ижро ва суд ҳокимиятларига ажратиш йўли билан таъминланади. Демократиянинг асосларидан бири — дунёвий ҳокимият принципи мустақам қарор топирилиши лозим.

Демократик йўл бўлиб қабул қилинган қонунлар ва қарорлар ана шу ҳужжатларни онгли равишда ҳурмат қилиш билан марказда ва жойларда кучли ижрочилик ҳокимияти билан, мустақамлашнинг керак.

Барча учун баробар, мустақил, барча томондан тан олинмадиган ва ҳурмат қилинадиган одил суд давлатининг ва ундаги ҳар бир фуқаронинг манфаатлари ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилинишини таъминлаш лозим.

Сиёсий партиялар бевосита ҳокимият вазодатларини ўз зиммасига олмасликларига керак, деб ҳисоблаймиз. Иқтимоий турмуш мақдурлаштирилишига қарши, қандай бўлмасин иқтимоий-сиёсий кучнинг ҳаққинат ва адолатга таъно эгаллигига қарши қатъий фикр билдираимиз.

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси бошқа иқтимоий-сиёсий кучлар билан эркин мусобадада сиёсий раҳнамоликка эришиш, ўз дастурини ишлаб чиқиш ва жамиятга тақдим этиб, ҳокимият органларига сайловларда ўз номзодларини кўрсатиб ҳамда қонунга биноан уларнинг қўлаб-қувватлашни ва сайланишини таъминлаш интигадир. У ўз сиёсий йўлини давлат ҳокимияти ва ўз-ўзини бошқарувчи жамоат органларига сайланган партия аъёлари орқали ўтказида.

Партия бошқа иқтимоий-сиёсий кучлар билан ўзаро муносабатларини ҳамкорлик ва мусобақалашнинг принциплари, иттифоқлар ва зарур муросасоликлар асосида қурди. У насаба уюмчалари билан, ўзга хайрихоҳ бўлган ва иқтимоий тараққиёт учун курашаётган жамоат ташкилотлари ва ҳаракатлари билан ҳамкорлик ҳамда шериклик учун очкидир.

IV. ЎЗБЕКИСТОННИING ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ ВА АНЪАНАЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛГАН ҲОЛДА—БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИ САРИ

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси иқтисодий мустақилликни сиёсий мустақиллик қуруқ гапдан иборат бўлиб қолмай, деб ҳисоблайди. Иқтисодий мустақиллик — бу жаҳон ҳамжамияти билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдалан ҳамкорлик қилган ҳолда ўз кучларига таянишидир. Бу — аввало республика ҳудудида яшовчи кишиларнинг манфаатларини қўлаб унинг табиий бойликлари, бунёд этилган қудратини ва ишлаб чиқараётган маҳсулотидан фойдаланишидаги тўла мустақилликдир.

Партия республиканинг иқтимоий-иқтисодий тангликдан чиқиш ҳамда Ўзбекистон иқтимоий-иқтисодий, тарихий ва нуфус ривожланишининг ўзига хослигини ҳисобга олган ҳолда бозор муносабатларига ўтишининг янги йўллари излаш ва ҳозирдаёқ белгиланган йўллари иқтисодий ривожлантириш тарафдоридир. Бунда республика аҳолиси кўпчилигининг аъёнларини турмуш тарзи ва шахсий ҳаётининг асосий принциплари муҳим аҳамият касб этади.

Партия ҳар томонлама ўйлаб енданиши, кишиларнинг манфаатлари ва эътиёқлари устиворлигини таъминлаш асосида бозор муносабатларини босқичма-босқич шакллантириш тарафдоридир. Бунда қалдан ташқари сусткашликка ҳам, ҳар бир босқичда ўзига хос хусусиятлар ва реал имкониятларни ҳисобга олмасдан туриб бозор унсурларини ўта жадал жорий этиш ҳам бир хилда номақбулдир.

Бутун ўтиш даврининг асосий вазифаси — аҳолининг иқтимоий жиҳатдан ноқор қатламларининг давлат томонидан ҳимояланишига кафолат беришидир.

Иқтисодий сиёсатини мақдурлаштиришдан холи қилиш изчил амалга оширилиши керак. Бу эса иқтисодиётни соғлом фикр тарзига ўтказишни, юз бераётган жараёнларни, турли иқтимоий гуруҳларнинг шаклланаётган манфаатларини реал ҳисобга олиш, моддий рағбатларни, меҳнаткашларнинг қўри унумли меҳнатдан манфаатдорликларини ривожлантириши аниқлади.

Партия ҳозирги шартда республика иқтисодиётини ривожлантиришнинг энг истиқболли йўли — унинг мулкчилик барча шаклларининг тенг ҳуқуқлигига ҳамда иқтисодий масъулият юқори даражада бўлган чоғда соғлом тадбиркорлик ва хусусий тапшабуқорликни рағбатлантиришга асосланган кўп уқладлигида, деб ҳисоблайди.

Давлат мулкчилиги фақат санаотнинг базис тармоқларида ва темир йўл транспорт, алоқа, магистрал коммуналхизматларидаги ҳукмронлик мазғинини сақлаб қолшиши керак. Бошқа тармоқларда давлат корхоналари билан тенг равишда акционерлик, кооператив ва хусусий корхоналар ривожланиши мумкин ва лозим, лекин ишловчиларнинг иқтимоий ҳимояланиши ҳамда улар фаолияти ўсишдан давлатнинг иқтисодий назоратини таъминлаш мажбурий шарт қилиб қўйилиши керак.

Партия ерни мерос қилиб қолдириш ҳуқуқини билан шахсий фойдаланиш ва ижара принциплари асосида эгаллик қилишга кенг миқёсда топшириш тарафдоридир. У кооператив, жамоа ва яқна тартибдаги деҳқон ҳўжаликларининг тўла тенглигини ёқлайди.

Мулкни давлат эгаллигидан чиқариш ва хусусийлаштиришнинг амалга оширилишини кўп уқладли иқтисодиёт шаклланишининг муҳим шартини деб билар экан, партия соҳиб давлат мулки «хўбун» капитал қўлига ўтиб қолмаслиги учун сабот билан курашади. Қатъий давлат ва жамоат назоратини, ошқоралиқни, меҳнат жамоалари учун мустақам иқтимоий кафолатларини таъминлаш зарур.

Партия иқтисодиётни чуқур таркибий қайта қуришни, халқ ҳўжалиги комплексининг бир томонлама, яқна ҳокимлик тизимидан мерос бўлиб қолган хом ашё йўналишини тезроқ бартараф этишни ёқлайди.

Истеъмол молларини ишлаб чиқариш бўйича тармоқларнинг иқтисослаштирилган комплексини, фан-техника тараққиётининг ютуқларини ва замонавий технологияларнинг кенг жорий этиш асосида хом ашёни узиб-кесил тайёр маҳсулот қилиб қайта ишловчи тугалланган туркумли корхоналарни бунёд этиш сари, мудофса корхоналарини соҳасини пухта ўйлаб ва мувофиқлаштирилган тарзда ўзгартириш сари бурилишни амалга ошириш зарурати етилади. Ҳамма жойда хоржий шериклар билан ҳамкорликда корхоналар қурилиши учун шарт-шароит яратилиши лозим, бу эса илгор технологияни ўзлаштириш, ҳўжалиқини ташқил қилиш ва боқарилининг жаҳондаги тажрибасини эгаллаш, юқори маалакли миллий илмий кадрлар ва мутахассислар армиясини таъминлаш имконини беради.

Партия ташкилотлари халқ ҳўнармандчилигини ва банд иқтисодиётини, халқ усталари ишлаган буюмларда мукамалланган ўзига хос маданиятни тиклашга доир ҳўжмат ва бошқарув органларининг олиб бораётган ишонини ўз ичига олади. Партия бошқа иқтисодий қўлаб-қувватлайди.

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси пахта янақоҳимлигини рад этиб, шундай ҳуқуқини ва иқтисодий шарт-шароитларни вужудга келтириш учун ҳаракат қиладики, бундай шарт-шароитлар қиллоқ ҳўжалик ишлаб чиқаришининг барча қатнашчилари республика аҳолисининг қиллоқ ҳўжалиги маҳсулотига бўлган эътиёқларини қондириш рағбатлантирган, одамларини асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан пухта таъминлаш имкониятини яратган бўлур эди.

Шахсий ёрдамчи ҳўжаликларни янада мустақамлаш, томонлар ҳажмининг республиканинг ҳамма жойларида 0,25 гектарга етказиш ғоят муҳим давлат вазифаси бўлиб қолшиши керак. Партия бу нарсани қиллоқ аҳолисининг иқтимоий ҳимоялашни, яқна тартибда уй-йўқ қурилиши, жамоат ишлаб чиқариши соҳасида меҳнат қилиш имкониятига эга бўлмаган кўп болали оналарни иш билан таъминлаш, оналарнинг ўзини-ўзи таъминлаши ва озиқ-овқат бозорини тўлдирши учун озиқ-овқат маҳсулотларини қўлайлаштириш масалаларини ҳал этиш йўлида зарур негиз яратади, деб ҳисоблайди.

Партия ташкилотлари шахсий ёрдамчи ҳўжаликлар эгалари уюмчаларининг деҳқонлар манфаатларини ҳимоя қилиш, техника, бинокорлик материаллари, чорва моллари, уруғлик, озуқа ва қиллоқ аҳолиси учун зарур бошқа ресурслар билан таъминлашда уларга амалий ёрдам кўрсатиш борасидаги фаолиятини фаол қўлаб-қувватлайди. Ушбу уюмчалар бозор иқтисодиғига ўтиш чоғида деҳқонни иқтимоий ҳимоя қилиш ва қўлаб-қувватлаш масалаларини ўз зиммаларига олишлари керак.

Партия қиллоқ аҳолисининг меҳнат ва турмуш шартлоғларини яхшилашни агар сиёсатнинг асосий вазифасидан бири, деб билади. У қиллоқни иқтимоий жиҳатдан қайта қуришга, қиллоқ хонадонларини сув билан таъминлаш ва газлаштириш муаммоларини тубдан ҳал қилиш йўлидаги маблағ ажратиш ва кредит сиёсатини қўлаб-қувватлайди.

Партия учун асосий йўналиш — кишилар ҳаётининг муносиб даражада бўлиши, уларнинг иқтимоий ҳимояланганини, иқтимоий адолат принципларига оғинарий сиёсий муносабатларни тизими, солиқ сиёсати, имтиёзлар, муайян мақсадларга қўлай ажратиш ва бошқа иқтисодий воситалар орқали кишиларнинг турмуш даражаси бўйича кескин бўлинишига йўл қўймашликда қурди. Аҳолининг бир қатлами бошқа қатламлар қашшоқлигини ҳисобга боийши юз берадиган заминни бартараф этиш муҳимдир.

Партия ташкилотлари аҳолининг кам даромадли ва энг ноқор қатламлари ишончли иқтимоий ҳимоя қилинишига ҳаракат қилади. Уруш ва меҳнат фахрийлари тўғрисида, уларга нормал турмуш шартлоғларини яратиш, уларнинг пенсия таъминотиини изчиллик билан яхшилаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиниши зарур. Партия пулинга кадрсизланишига боғлиқ ҳолда мунтазам ўзгартиб турган расмий камбағаллик даражасидан паст бўлмаган куч кечирши даражасини жорий этиш тарафдоридир. Нарх-наволарнинг ошиб кетганлиги муҳтож кишиларни биринчи навбатда зарур моллар билан имтиёзли нархларда таъминлаш, пенсия, нафақа, стипендия, жағғармаларни ҳам қўлиб ҳисоблаганда даромадларини индекслаштириш жорий этиш йўли билан қопланиши керак.

Бозор муносабатларига ўтиш шартинида республиканинг нуфус хусусиятларини ҳисобга олганда «Иш билан бандлик» давлат республика дастури доирасида маҳаллий аҳолининг миллий-маданий турмуш тарзи, оиланинг аъёнларини серфарзандлиги, унинг тарихан шаклланган истиқомат жойларига боғланганлигини ҳисобга олиб туриб, аҳолининг иш билан бандлиги, қўнчишча иш жойларини барпо этиш ва ишсизликдан ҳимоя қилиш муаммоларини ҳал этиш жуда катта аҳамият касб этади.

Партия табиат билан уйғунлиқни сақлаб қола оладиган жамиятнинг тарихий ривожланиш истиқболига эга, деб ҳисоблайди. У атроф муҳитининг экологик муносабатига шах-ҳўбасиз амал қилишга, минтақавий ва жаҳоншумул экологик муаммоларини илмий асослаб туриб, тубдан ҳал этишга қарамдир. Экологик жиҳатдан зарарли ишлаб чиқаришларнинг соҳаси ўзгартирилишини, атроф-

муҳит ҳолини устидан доимий назорат ўрнатилиши ва бунинг натижалари ошқора бўлишини таъминлаш керак. Партия ҳалокат ёқсиде турган Орولى қўтариб қолши, Орол бўйидаги экологик ва санитария ҳолини соғломлаштириш учун барча кучларини ишта солади. Бу вазифалар қўшни республикалар билан яқиндан ўзаро ҳамкорликда, жаҳон ҳамжамияти иштирокчида ҳал қилиниши керак.

Партия Ўзбекистоннинг бошқа республикалар — мустақил давлатлар конфедерацияси аъёлари билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли ҳамкорлигини ривожлантириш ҳамда чуқурлаштириш, бунда ягона иқтисодий маконни босқичма-босқич шакллантириш, минтақавий иқтисодий ва иқтимоий ривожланишининг бошланғич шарт-шароитини тенглаштириш, тангликдан чиқишини келиши олинган ҳаракатларини амалга ошириш — тўланиб қолган муаммоларни муваффақиятли ҳал этишга имкон беради, деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон мустақиллигининг эълон қилиниши, унинг халқроқ ҳуқуқининг мустақил субъектига айлиниши билан ташқи иқтисодий фаолиятини ривожлантириш учун сифат жиҳатдан янги имкониятлар очади.

Республика хоржий шериклар билан бевосита алоқалар ўрнатиши, улар билан биргаликда илмий-техникавий, савдо-иқтисодий ва маданий ҳамкорлик қилиш, қўшма корхоналар, концессиялар ва эркин иқтисодий зоналар барпо этиш масалаларини ўзаро фойдали ва тенг ҳуқуқли асосда ҳал қилиши керак. Бунинг учун барча зарур иқтисодий ва ҳуқуқий шарт-шароитлар яратилиши лозим.

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси белгиланган чора-тадбирларни рўйбога чиқариш — республиканинг чинакам иқтисодий мустақиллигини таъминлаш, унинг мустақил иттифоқдош давлатларнинг и

3.

(Давом. Боши иккинчи бетда).

Миллати, ижтимоий маъқеи, тили, динга муносабатидан қатъи назар, республиканинг барча фуқаролари ўрта, махсус, олий таълим олиш учун баравар имкониятларга эга бўлишлари даркор. Давлат мактаби билан биргаликда аҳолининг хилма-хил эҳтиёжларини ҳисобга олувчи муқобил мактаб фаолият кўрсатиши мумкин. Бунда жамоат мактаби, шубҳасиз, мутлақо дунёвий тусда бўлиши зарур.

Партия ҳунар-тайёргарлиги тизими сақланиши ва мустақамланиши, унинг умумтаълим мактаби билан ўзаро узвий боғлиқлиги тарафдордир. У Ўзбекистонда янги таълим-ҳунар тузилмалари: техника мактаблари, коллежлар ва таълимнинг узлуксизлигини таъминловчи бошқа тузилмаларни барпо этиш жараёнини фаол қўллаб-қувватлайди.

Партия ташкилотлари давлат миқёсида қабул қилинадиган тадбирларни қўллаб-қувватлайди ҳамда бозор иқтисодий талаб-эҳтиёжларига мувофиқ республика муҳандислари ва иқтисодчиларини қайта тайёрлашда бевосита иштирок этади.

Ўқув юртли ва илмий муассасаларнинг мустақиллигини ривожлантириш, уларнинг ташкилий шакллари хилма-хиллиги таъминланиши, ўқувчилар ва талабаларнинг ўзини ўзи бошқаришга бўлган интилишига мувофиқ уларнинг ҳуқуқлари кенгайтирилиши лозим. Айни пайтда партия ўқув юртли ўқув-тарбия вазифаларини ҳал этишга тўққинлик қилувчи сиёсий эҳтирослар майдонига айлантирилишига қатъиян қаршидир. У шунингдек, ижтимоий фанларни ўқитишдан тарихий сохташларни ҳам сиёсий найранбоғлик учун минбар сифатида фойдаланишга йўл қўйиб бўлмайди, деб ҳисоблайди.

Партия ташкилотлари илмий зиёлилар билан амалий алоқаларни изчил ривожлантириб ва чуқурлаштириб боради.

Биз мавжуд фан-техника имкониятидан самарали фойдаланиш, қисқа муддатда истиқболли ихтиролар ва ишланмаларни жорий этувчи уюшмалар, жумҳуриятнинг ақлзаковат мулкни ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилиш, муал-

лифлик ҳуқуқини ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилиш тизими барпо этилиши, шу муносабат билан амалдаги қонулар қайта кўриб чиқиши тарафдоримиз. Республика мақоми-нинг ўзгариши бошқа республикалар ҳамда хорижий мамлакатларнинг илмий жамоалари ва олимлари билан таркиб топан алоқаларни бузишга олиб келмаслиги зарур. Биз ақл-заковат имкониятини мадал ривожлантирмай туриб, республиканинг чинакам мустақиллиги ва гуллаб-яшнашини таъминлаб бўлмаслиги тўғрисидаги теран ва равшан тушунишни одамлар онига синдиришимиз зарур деб ҳисоблаймиз. Бунда партия, айниқса, ўткир минтақа муаммоларига оид илмий ишларни маблағ билан таъминлаш кўпайтирилиши, илм-фан ва таълимни қўллаб-қувватлаш юзасидан мустақил республика валюта жамғармаси ташкил этилиши учун курашади.

Жамиятдаги демократик жараёнлар, сиёсий фикрлар хилма-хиллиги ривожланиши партиянинг мафкуравий ишига сифат жиҳатидан янгиқа ёндашувларни талаб этади. Ҳақиқат, тарихий ҳолислик, турли дунёқарашларга нисбатан сарб-тоғатли бўлиш, ақидатарастлик ва маддоҳликдан воз кечиш миллатчилик, шовинизм ва экстремизмга нисбатан қатъиян муросасизлик янги мафкуранинг асосий қондаларидир.

Партия оммавий ахборот воситаларида демократик ўзгаришлар, уларда фикрлар ва баҳолар хилма-хиллигини эркин ёритиш, айни пайтда журналистларнинг мақолалар ва эшиттиришлар ҳақиқатийлиги ва ҳолислиги учун масъулиятини ошириш тарафдоридир.

Дахрийлик ва дин тўғрисидаги сохта тасаввурлардан тамомила салоб бўлиш, маънавий изланишлар учун ҳар бир кишига кенг имкониятлар очиб бериш, шахсининг ўзини маънавий камол топтиришга, ўзининг ҳаётий йўналишларини эркин ва онгли танлашига интилишини ҳар томонлама рағбатлантириш керак.

Партия фақат материалистик дунёқарашга эмас, балки турли дунёқарашга амал қилувчи барча кишилар учун очкидир. У динга ишонувчилар билан дахрийлар ўртасида мулоқот, умуминсоний маънавий қадриятлар, меҳр-

4.

шафқат, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш соҳасида турли диний бирлашмалар билан ҳамкорлик тарафдордир.

VII. ЎЗИДА МАДАНИЙ ВА ТАРИХИЙ МЕРОСНИ МУЖАССАМЛАШТИРГАН ЭРКИН ВА ЎЙҒУН КАМОЛ ТОПГАН ШАХС—ЎЗБЕКISTONNING МАЪРИФАТ ВА ТАРАҚҚИЁТ ЧЎҚҚИЛРИГА ЭРИШИШИДА АСОСИЙ ТАЯНЧ

Республика истиқболга интилмоқда. Маю шу қийин ва машаққатли йўлда ёшлар унга асосий таянч бўлиши зарур. Айни ёш авлод республиканинг тақдирини ўз зиммасига олиши ҳамда уни тараққиёт ва фаровонлик сари дадил бошқариши керак.

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси давлатнинг ёшларга нисбатан изчил, ягона сиёсатини ишлаб чиқиш ва рўёбга чиқаришини ташаббускори ва сиёсий гаровин бўлиш ниятидадир.

Ёш авлоднинг ижтимоий қарор топтириш учун, эркин ва ўйғун баркамол шахсини тарбиялаш учун сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий, моддий-техникавий шарт-шароитлар ва қаролатларни вужудга келтириш ёшларга оид аша шундай сиёсатнинг бош мақсади бўлмоғи даркор.

Партия ёшларга хос иқодий изланишни, ташаббускорликни, омилкорликни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлайди, ёшларнинг тўлақонли дам олиши ва маданий ҳоқ-қиқаришини йўлга қўйишда ёрдам беради.

Биз — республикамизнинг ёш фуқароларида меҳнат-севарлик ва ахлоқийлик юксак қондаларини шакллантириш учун барча давлат ва жамоат тузилмалари ҳамкорлик қилиши тарафдоримиз. Биз маю шу олижаноб ишда оидлар, маҳаллалар, ўқув юртли, маданият муассасалари ва оммавий ахборот воситаларининг куч-гайратлари билан ишларини тарафдоримиз.

Партия ёшлар халққа мос инсонпарварлик аъналарининг м нисоб вориси бўлиши, ўзларига жажон маърифати

ва маданиятнинг энг яхши ютуқларини синдириши учун жамият ҳамма ишни қилиши керак, деб ҳисоблайди. Партия ташкилотлари ёш истеъодларнинг ўсиши, улар қобилиятлари ҳамда иқодий имкониятларининг раванқ топиши учун ҳар томонлама имкон ярата борадилар.

Гоятда қобилиятли болаларни жуда ёшлигидан аниқлаш, улар учун ихтисослаштирилган ўқув юртли барпо этиш, истеъодли ёш олимлар ва талабаларни мамлакатнинг етакчи илмий ҳамда ўқув марказларига ва хориқга юбориш давлат сиёсатининг устивор йўналиши бўлиб қолиши керак. Ёшларга чет тилларни ўргатишни, бозор муносабатларини ўргатиш (маркетинг), ишлаб чиқаришни бошқариш (менеджмент) соҳасида, республиканинг жаҳон бозорига чиқиши билан боғлиқ бошқа фаолият соҳаларида мутахассислар тайёрлашни жиддий равишда кенгайтириш зарур. Маҳаллий миллатларга мансуб кишилардан малакали ишчи кадрлар ва мутахассисларни жадал тарзда шакллантириш, уларни республикадан ташқаринда, шу жумладан, иқтисодий жиҳатдан гоятда тараққиётган мамлакатларда ўқитишга алоҳида эътибор берилиши керак.

Бунда таълим учун ўсб бораётган харажатларни давлат ўз зиммасига олиши керак. Олий ва ўрта мактабни ривожлантиришнинг мураккаб муаммолари ўқувчи ёшлар ҳамда уларнинг оилалари ҳисобига ҳал қилинишига йўл қўйиб бўлмайди.

Ёшларга доир сиёсатни ишлаб чиқиш ва рўёбга чиқаришда партия ташкилотлари ёшларнинг жамоат бирлашмалари ва ҳаракатлари билан кенг ҳамкорлик қилиши, шерикликка, демократик йўналишдаги ёшлар ташкилотларини фаол қўллаб-қувватлашга интилади.

Партия ҳозирги комсомол ворисларининг ташкилий мустақиллигини ҳурмат қилади ва бунга рияз этади, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларида ёшларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш масалаларида уларга кенг ҳуқуқлар берилиши учун ҳаракат қилади.

Ўзбекистон Халқ Демократик партияси сиёсий харақатлар партиясидир. У Ўзбекистон келажак учун ўзини масъул деб билади. Адолат ва тараққиётга, ҳамжиҳат жамиятга, Ватанамиз — мустақил Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрни олишига интилаётган кишилар учун табиий бир қутодир.

1.

ЛОЙИХА

ЎЗБЕКISTON ХАЛҚ—ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ НИЗОМИ

Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси (Ўзбекистон ХДП) — ўз аъзоларини ихтиёрий равишда бирлаштирувчи республика сиёсий ташкилотидир. Унинг бош мақсади — Ўзбекистон Республикасининг барча фуқаролари учун ижтимоий адолатни, муносиб турмуш тарзини, маънавий янгилинишни таъминлашдан иборат. Партия мустақил Ўзбекистонни жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрнига эгаллайдиган, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларни Декларациясини тан оладиган ҳамда халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш, тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш учун ҳаракат қиладиган демократик ҳуқуқий давлат сифатида қарор топтиришга эришиш ниятидадир.

Партия халқ-демократик аъналарига, умуминсоний қадриятларга, ахлоқ ва инсонпарварлик принципларига

асосланиб, меҳнат аҳлининг ижтимоий аҳволидан, келиб чиқишдан, миллати ва диний эътиқодидан қатъи назар уларнинг манфаатларини ифода этиш ва ҳимоя қилади. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси сиёсий усуллар билан жамиятни жипслаштиришга ҳаракат қилади, ўзбек халқининг ва республикада яшовчи барча халқларнинг миллий аъналарини ва урф-одатларини ҳурмат қилиш асосида ирқчилик, миллатчилик ва шовинизмни, миллатларо ва ижтимоий можораларнинг аяқ олдирилишини қатъиян рад этади. Халқ-Демократик партияси Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонуларни доирасида ҳаракат қилади, жамиятни сиёсий ва иқтисодий эркинлик, тенглик ва ижтимоий адолат принциплари асосида барпо этиш голярига содиқ бўлиб қолади.

I. ЎЗБЕКISTON ХАЛҚ—ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИГА АЪЗОЛИК

1. Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган, партиянинг дастурий мақсадларини тан оладиган ва унинг Низомини бажарадиган, партияни мунтазам равишда моддий маблағ билан қўллаб-қувватлаб турадиган фуқароси Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг аъзоси бўлиши мумкин.

Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясига аъзо бўлиш фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини, шу жумладан, виждон эркинлигини, дахрий ёки диндор бўлиш ҳуқуқини чекламайди. Унинг аъзоси бошқа сиёсий партияларда бўлиши мумкин эмас.

2. Партиянинг барча аъзолари тенг ҳуқуқлидир. Улар: — партия сиёсати, партия ички турмуши масалаларини эркин кўтариб чиқиш ва муҳокама қилиш, шу масалалар юзасидан қарорлар ишлаб чиқишда қатнашиш; — партия органларига сайлаш ва сайланиш, уларнинг иши ҳақида ахборот олиш;

— ҳар қандай партия органига ва партиянинг ҳар қандай аъзосига баҳо бериш, уларни танқид қилиш; — ҳар қандай партия идорасига ариза ва тақлифлар билан муносабат этиш ва ундан жавоб олиш;

— фаолияти Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонуларига мувофиқ олиб бориладиган ҳамда партиянинг дастурий мақсадлари ва Низоми қондаларига зид бўлмаган оммавий жамоат ташкилотлари ва ҳаракатларининг ишида қатнашиш ҳуқуқига эгадилар.

Ўзбекистон ХДП аъзолари ўртасидаги муносабатлар партиявий ўртоқлик принциплари асосида бўлади. Унинг ташкилотлари ва сайланадиган органларида танқид учун таъйибга йўл қўйилмайди. Дастурий мақсадлар ва Низом қондаларига хилоф бўлмаган барча ҳолларда партиянинг ҳар бир аъзосига унинг ижтимоий фаолияти ва қонунда рўқсат этилган бошқа фаолиятида партия ташкилотлари ва сайланган органларининг сиёсий мадади ҳамда унинг конституциявий ва бошқа ҳуқуқлари намгитилган тақдирда нафсонияти ва қадр-қиммати ҳимоя қилиниши таъминланади.

3. Партия аъзоси: — партия қарорларини бажаришга; — Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг жамиятдаги обрў-эътиборини мустаҳкамлашга ва таъсирини кучайтиришга эришиш учун ҳаракат қилишга;

— ўзи танлаган бошланғич партия ташкилотларидан бирининг ҳисобида туришга, унинг ишида қатнашишга ёки ўзгача тарзда партиянинг дастурий мақсадларини рўёбга чиқаришда кўмаклашишга, партияга аъзолик бадалларини мунтазам тўлаб туришга;

— Ўзбекистон Республикасида яшовчи барча миллат ва элталар вакилларининг миллий аъналарига, тарихий ва маданий меросига, тилга ҳурмат билан муносабатда бўлишга, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш тўғрисида бутун чоралар билан гамжурлик қилишга;

— шахсий намунаси билан ижтимоий ахлоқ ва маънавий нормаларни қарор топтиришга мажбурдир.

4. Партия аъзолигига қабул унга кирувчининг аризасига биноан яқна қилиш тўғрисидаги қарор бошланғич партияга қабул қилиш тўғрисидаги қабул қилинади ва йиғилишда ҳозир бўлган партия аъзоларининг камиди тақдирда ички қисми уни ёқлаб овоз берган тақдирда ҳақиқий ва узил-кесил деб ҳисобланади.

5. Бошланғич партия ташкилотлари ва барча поғоналардаги партия органлари партия интизомини ва ижти-

момий ахлоқ нормаларини бузганлиги учун партия аъзоларига нисбатан коллектив равишда муҳокама қилиш ва ўртоқларча танқид шаклида партиявий тарбия чораларини кўришлари мумкин.

Бошланғич партия ташкилоти Ўзбекистон ХДП Низоми талабларига мос келмайдиган хатти-ҳаракатлари ва хулқ-атвори учун партия аъзосини унинг сафидан чиқариши мумкин. Бу ҳақидаги қарор партия ташкилоти йиғилишида қабул қилинади ва мазкур ташкилот ҳисобида туривчи партия аъзоларининг яримдан кўпроги шу қарорни ёқлаб овоз берган тақдирда ҳақиқий деб ҳисобланади.

Партиядан чиқарилган киши уч ой мобайнида юқори партия органларига шикоят аризасини бериш ҳуқуқига эга. Шикоят аризаси тўғрисида кундан бошлаб кўпи билан икки ой муддат ичда кўриб чиқилади.

Узрли сабабсиз аъзолик бадалларини тўламаган партия аъзоси тўғрисидаги масала бошланғич партия ташкилотига кўриб чиқишни лозим. Агар бунда партия аъзосининг партия билан алоқани узганлиги аниқланса, унинг партия сафларидан чиқиши тўғрисида қарор қабул қилинади.

Партияга аъзолик партия аъзосининг ихтиёрий равишда партия сафларидан чиқиш тўғрисидаги аризасига биноан ҳам тўхатиллади.

II. ПАРТИЯНИНГ ПАРЛАМЕНТ ФАОЛИЯТИ

6. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси ўзининг сиёсий, ижтимоий, иқтисодий, экология ва бошқа дастуриларини ишлаб чиқиш ҳамда уларни жамиятга тақлиф этиш, бошқа ижтимоий-сиёсий кучлар билан эркин муносабатда сиёсий етакчиликка эришиш учун ҳаракат қилади. Партия Ўзбекистон Республикаси Президенти, республика ва маҳаллий ҳокимият органларининг халқ депутатлари сайловон чоғида ўз номзодларини кўрсатади, уларнинг қонунда рўқсат этилган барча воситалар билан аҳоли томонидан қўллаб-қувватланишига ва сайланишига эришиш учун ҳаракат қилади.

7. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси ўзининг сиёсий йўлини давлат ҳокимияти идораларига ва ўзини ўзи бошқарув жамоат органларига сайланган партия аъзолари орқали ўтказайди, улар орқали қонунда белгиланган тартибда қонулар ҳамда бошқа норматив ҳужжатларнинг лойиҳаларини, давлатнинг ички ва ташқи сиёсати масалаларига доир тақлифларни киритади.

Партия аъзолари бўлган депутатлар ўз фаолиятларини мувофиқлаштириш учун ўз ваколатлари даврида сайланадиган тегишли ҳокимият органларида Ўзбекистон ХДПнинг партия гуруҳлари (фракциялари)га бирлаштирилиши мумкин. Партия аъзолари раҳбар партия органларидан мустақил бўлган, аммо Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси номидан ҳаракат қиладиган гуруҳлар ёки фракцияларни тузиши мумкин эмас.

Партия гуруҳлари (фракциялари) партия қурултойлари ва конференцияларининг қарорларига амал қилади, сайланадиган тегишли партия органларининг тавсияларини эътиборга олади.

Сайловда бошқа сиёсий партиялар галаба қозонганда Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг тегишли ҳокимият органларидаги партия гуруҳлари (фракциялари) ана шу партияларнинг фракциялари билан ҳамкорлик қилишлари ёки амалий ошпоңчилик ағаллашлари мумкин.

8. Партиянинг бошланғич ташкилотлари ва сайланган партия органлари партиянинг сайловолди ҳаракат дастурини амалга ошириш мақсадида ўз вакилларини қонунда белгиланган тартибда давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларидан аниқ жойларга тавсия этишлари мумкин ва сайланадиган ҳокимият органларининг тегишли партия гуруҳлари (фракциялари) орқали уларнинг сайланишига ёки тайинланишига эришиш учун ҳаракат қиладилар.

2.

III. ПАРТИЯНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ПРИНЦИПЛАРИ

9. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси ташкилий муштараклик ва партиявий ўртоқлик қондаларига мувофиқ яшайди ва ҳаракат қилади. Бу қондалар: — партия ташкилотларининг ўзини ўзи бошқаришини; — партиянинг барча органлари сайлаб қўйилишини; — партия органлари ва уларнинг аъзолари уларни сайлаган ташкилотлар олдида ҳисобот беришини; — ишда ошкоралик, рўй-ростилик ва ҳамжиҳатликни; — фикр билдиришда эркинликни, турли қарашларни таққослашни, ошқора танқид ва ўзини ўзи танқидни; — барча ташкилотларнинг иштирокида бамаслаҳат ишлаб чиқилган сиёсатни амалга оширишга ҳаракат бирлигини таъминлайди.

10. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси асосан ҳудудий белгисига қараб тузилади. Бунда қонда тариқасида бошланғич партия ташкилотларини ҳудудлар бўйича район, шаҳар, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар партия ташкилотларига бирлаштириш кўзда тутилади.

11. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг барча ташкилотлари ўзининг ички турмуши ва фаолиятини уюштиришда мустақилдилар.

12. Умумий йиғилиш, конференция, қурултой партиянинг раҳбар органлари ҳисобланади. Улар партия ташкилоти аъзоларининг яримдан кўпроги ёки сайланган делегатларнинг учдан икки қисми ҳозир бўлган тақдирда қонуний ҳуқуққа эга бўлади.

Раҳбар партия органлари икромия органларини (партия ташкилотларининг Кенгашларини, икромия бюросларини) ва тафтиш комиссияларини сайлайдилар ҳамда уларга зарур ваколатлар берадилар. Тафтиш комиссиялари партияга аъзолик бадаллари ҳай тарзда тўланаётганлигини назорат қиладилар, партия ташкилотлари ва муассасаларининг партия бюджетни ижросини ҳамда молия-ҳужалик фаолиятини тафтиш этадилар. Тафтиш комиссиясининг аъзолари бир вақтинг ўзида тегишли партия икромия органининг аъзолари бўлиши ёки унинг аппаратида ишлаши мумкин эмас.

13. Партия ташкилотлари, сайланадиган органлари ўз олдиларида турган вазифаларни ҳал қилиш учун партия аъзолари ва бошқа фуқароларнинг улар ишида қатнашишининг Низомга хилоф бўлмаган ҳар қандай шаклларида фойдаланишлари мумкин.

Партия аъзоларининг ёки раҳбар ва икромия партия органларининг ташаббуси билан партия клублари, назарий семинарлар, сиёсий марказлар ҳамда қизиқиш ва муаммолар бўйича, шу жумладан, касб-кор белгиси бўйича ҳам бирлашнинг бошқа шакллари ташкил қилиниши ва ишлаши мумкин.

Улар партиянинг таркибий тузилмалари бўлмай, партиянинг дастурий ҳужжатларига асосланиб, турли масалаларни муҳокама қиладилар ва улар хусусида ўз нуқтаи назарларини ишлаб чиқадилар, ҳар қандай поғонадаги партия ташкилотлари ва уларнинг сайланадиган органлари муҳокамасига тақлифлар ва лойиҳалар киритадилар.

14. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг барча органлари сайлаб қўйилади. Улар йиғилишларда, конференцияларда, қурултойларда ёки бевосита ёқуд кватолар бўйича қуйи партия ташкилотларининг тўғридан-тўғри вакил қилиб юборишлари йўли билан сайланадилар. Ана шу партия ташкилотлари ўз вакилларини қақриб олиш ҳуқуқига эга бўлади.

Партия йиғилиши, конференцияси, қурултойининг, сайланадиган органнинг ихтиёрига кўра, овоз бериш яширин ёки очик бўлиши мумкин.

Партия аъзолари сайлов чоғида номзодларини чекламаган миқдорда, шу жумладан, ўз номзодини ҳам кўрсатиш ва дадиллар асосида рад қилиш ҳуқуқига эгадилар.

15. Партия органларининг таркиби тегишли ташкилот аъзоларининг камиди учдан бир қисмини бирлаштирувчи партия ташкилотларининг талабига мувофиқ ёки сайланган органнинг айрим ёқуд барча аъзоларининг ихтиёрий равишда истефого бериш тўғрисидаги аризасига биноан уларнинг ваколат муддати тугашидан аввал янги-янгиликни ёки тўла-тўқис қайтадан сайланиши мумкин.

16. Партия ташкилотлари ва сайланган органларида кўпчилик томонидан қабул қилинган қарор барча учун мажбурдир. Озчилик ўз нуқтаи назарини раҳбар ва икромия партия органларига, оммавий ахборот воситаларида ҳимоя қилиш, кўшимча маърузалар билан чиқиш, ўз фикрини баённомаларда қайд этириш, бахсли масалаларнинг қайта кўриб чиқилишини талаб қилиш ҳуқуқига эгадилар.

Партия ташкилотлари ва сайланадиган органларининг дастурий мақсадларига ва унинг Низомига зид бўлмаган қарорларини юқори органлари бекор қила олмайдилар, партия аъзоларидан чиқариш тўғрисидаги қарорлар бундан мустаснодир.

17. Партиянинг сайланадиган органлари асосан жамоатчилик асосида ишлайдилар. Улар ўз ваколатлари даврида ўзларига бўйсунмаган, меҳнат шартномаларига мувофиқ ташкил қилинадиган ишчи аппаратини тузишлари мумкин. Бу аппарат улар фаолиятида ахборотларни тўплаш ва тақлид қилиш, соқология таққидотлари ўтказиш, ташкилий ишлар ва маслаҳатлар бериш хизмати ўтади.

18. Партия ташкилотлари ва сайланадиган органлари ўз оммавий ахборот воситаларини таъсис этишлари ёки таъсис этувчиларининг шериклари бўлишлари мумкин.

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ

19. Бошланғич партия ташкилотлари Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг негиз ҳисобланади. Улар ташкилотга бирлашнинг истовчи камиди 5 нафар партия аъзоси бўлган тақдирда одадта район, шаҳар ҳокимияти (ўзини ўзи бошқариш) органларига сайлов ўтказувчи бир ёки бир қанча сайлов округи доирасида тузилади ҳамда тегишли район, шаҳар ташкилоти кенгашининг икромия бюроси томонидан рўйхатга олинади.

Амалдаги қонуларга хилоф бўлмаган жойларда бир корхонада, ишлаб чиқариш бирлашмасида, ҳужалик, муассаса, ташкилотда ишловчи партия аъзоларини бирлаштирадиган ишлаб чиқаришдаги бошланғич партия ташкилотлари тузилади.

Амалдаги қонунга мувофиқ партия тузилмаларини ташкил қилишга йўл қўйилмайдиган корхоналарда, ташкилотлар ва муассасаларда ишловчи партия аъзолари ҳудудий партия ташкилотларининг бирида ҳисобда турадилар ва ўзининг партиявий бурчини иш (хизмат) жойидан ташқарида ишдан бўш вақтларида бажарадилар.

Ҳудудий ва ишлаб чиқаришдаги бошланғич партия ташкилотлари зарур ҳолларда Ўзбекистон Республикаси, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари халқ депутатлари сайловини ўтказувчи сайлов округлари доирасида ҳудудий округ гуруҳларига бирлашшилари мумкин. Шу гуруҳларнинг ишини тегишли район, шаҳар партия ташкилотларининг икромия органлари мувофиқлаштириб турадилар.

Бошланғич партия ташкилоти ўз таркибда цех партия ташкилотларини ёки партия гуруҳларини тузиши, ўз йиғилишининг қарорига мувофиқ уларга партияга аъзолик билан боғлиқ бўлган масалаларда бошланғич ташкилот ҳуқуқини бериши мумкин.

20. Бошланғич партия ташкилотлари ўзининг ички турмушига доир масалаларни мустақил ҳал қиладилар. Улар ҳар қандай партия органининг қарорига ўз муносабатини билдириш ҳуқуқига эга, мазкур партия органи эса масаланинг моҳияти юз

3.

ЛОЙИҲА

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING НИЗОМИ

(Давоми. Боши учинчи бетда).

Кенгаш ўз мажлисида ўзининг таркибидан Кенгаш котибларини ва ижроия бюросининг бошқа аъзоларини беш йил муддатга сайлайди...

ПАРТИЯНИНГ ОЛИЙ ВА МАРКАЗИЙ ОРГАНЛАРИ

26. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг қурултойи унинг олий органидир. Навбатдаги қурултойлар партиянинг Марказий Кенгаши томонидан ҳар 5 йилда камида бир марта...

27. Партиянинг навбатдан ташқари (фавқулодда) қурултойи Марказий Кенгашнинг ташаббуси билан ёки партия аъзолари умумий сонининг таъинида учдан бир қисмини бirlаштирилган партия ташкилотларининг талабига мувофиқ қабирилади...

28. Партиянинг Марказий Кенгаши доимий ишловчи ижроия ва мувофиқлаштирувчи орган ҳисобланади. У Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар партия ташкилотлари унинг таркибига делегат қилиб сайланган белгиланган тенг сонли вакиллари билан ишловчи бўлади.

29. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг қурултойи: — Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг дастурий ҳужжатларини қабул қилади...

— Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг Низомини қабул қилади, зарур ҳолларда уни қайта кўриб чиқади, ўзгартиришлар, қўшимчалар ва аниқликлар киритади, бу ҳақда қонунда белгиланган тартибда Низомни рўйхатга олувчи ҳуқуқли органларни хабардор қилиб қўяди.

— Ўзбекистон Республикасининг ички ва ташқи сиёсати масалаларига доир партиянинг нуқтаи назарини ва унинг фаолияти йўналишларини ишлаб чиқади...

— Марказий Кенгашнинг ваколатларини беш йил муддатга тасдиқлайди ва партиянинг Марказий Тафтиш Комиссиясини сайлайди.

— Марказий Кенгаш ва Марказий Тафтиш Комиссиясининг қурултойи сайлайдиган бошқа органлар ҳамда шахсларнинг ҳисоботлари ва маърузаларини тинглайди, улар юзасидан қарорлар қабул қилади ва уларнинг ишига баҳо беради.

— Марказий Кенгашнинг тақдирномасига мувофиқ партиянинг байроғи, нишони ва вимпелларини унинг рамзлари сифатида тасдиқлайди.

— партиянинг рансини кўпи билан сурункасига икки муддатга сайлаб, айни вақтда унинг Ўзбекистон Республикаси Президентини этиб сайлаш учун номзод қилиб кўрсатади.

30. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг раиси қурултойнинг, умумпартия конференцияларининг ишчи бошқаруви, партия Марказий Кенгашининг ишчи мувофиқлаштирилади.

Партия раиси Ўзбекистон Республикаси Президентлигига унинг расмий номзоди деб ва ана шу лавозимга сайланганда партиянинг раҳбари бўлиб қолади. Партия ташкилотлари ва сайлаб қўйиладиган органлари унинг сиёсий фаолияти қўллаб-қувватлашини таъминлайди.

31. Қурултойлар оралиғидаги даврларда Марказий Кенгаш партия сиёсати ва амалий фаолиятининг етилган масалаларини муҳокама қилиш учун умумпартия конференциясини қабириши мумкин.

Конференция партия Марказий Кенгаши ва Марказий Тафтиш Комиссиясининг иши тўғрисида уларнинг ҳисоботларини тинглаш, Марказий Тафтиш Комиссиясини таркибига қисман ўзгартириш киритиш, партиянинг дастурий ҳужжатлари ва Низомни доирасида унинг учун бошқа мажбурий қарорлар қабул қилиш ҳуқуқига эгадир.

32. Қурултойлар ва умумпартия конференциялари оралиғидаги даврда партия Марказий Кенгаши: — қурултойлар ва умумпартия конференцияларининг қарорлари бажарилишини ташкил этади, партия барча бўғинлари ҳамда Ўзбекистон Республикасини халқ депутатлари партия гуруҳи (фракциясининг) жорий ишларини мувофиқлаштирилади.

— ўз мажлисида ўзининг таркибидан Марказий Кенгашнинг Сиёсий ижроия комитетини, шу жумладан, Марказий Кенгашнинг биринчи котиби ва котибларини беш йил муддатга сайлайди.

— Сиёсий ижроия комитет ваколатларини ва унинг асосий иш йўналишларини белгилайди, ҳар йили унинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни тинглайди.

— бошқа партиялар, ижтимоий-сиёсий ташкилотлар ва ҳаракатлар, жумладан, чет эллардаги шундай ташкилотлар ва ҳаракатлар билан бўлган муносабатларида Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг вакилликларини таъминлайди.

— партиянинг муассасаларини, корхоналарини ташкил этади ва уларнинг фаолиятини назорат қилади.

— айрим Низом меъёрларини қўллашнинг тартибини

4.

аниқлаб берадиган ҳоюда ва усулларга оид ҳужжатларини тасдиқлайди.

— Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси қурултойи ёки умумпартия конференцияси унга берадиган бошқа раҳбарлик ваколатларини амалга оширади.

Марказий Кенгашнинг мажлислари заруратга қараб, аммо ҳар йрим йилда камида бир марта ўтказилади.

33. Сиёсий ижроия комитет Марказий Кенгаш пленумлари оралиғидаги даврда Марказий Кенгаш қарорлари доирасида кундалик сиёсий ва ташкилий масалаларни ҳал этади, унинг ишчи аппаратида раҳбарлик қилади.

34. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг Марказий Тафтиш Комиссияси ўз фаолиятида партия Низомига ва қурултой тасдиқлайдиган ҳоюдага амал қилади.

МТК аъзоси бир вақтнинг ўзида Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашига бўлиши ёки унинг аппаратида ишлаши мумкин эмас.

IV. БОШҚА СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ВА ЖАМОАТ ҲАРАКАТЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИК

35. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси демократия ва ижтимоий адолат нуқтаи назарига амал қилувчи, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси асосида ва унинг доирасида иш қувручи жамоат кучлари билан ҳамкорлик қилади, у касба уюшмалари, бошқа жамоат ташкилотлари ва оммавий ҳаракатлар билан сиёсий муносабатларини ўзаро ёрдам ва шерикчилик, бошқача нуқтаи назарни ҳурмат қилиш асосида қуради.

Партия ташкилотлари Конституция ва қонунлар асосида ҳамда унга мувофиқ иш қувратган бошқа сиёсий партиялар ва жамоат бирлашмалари, оммавий ҳаракатларнинг ташкилотлари билан бирликтида номзодлар кўрсатиш ва қўллаб-қувватлаш мақсадида сайловда битимга киришишлари ва бирлашишлари мумкин.

Партия демократик йўналишдаги хорижий партиялар ва жамоат ҳаракатлари билан алоқалар ўрнатади ва бевосита алоқаларни қўллаб-қувватлайди.

V. ПАРТИЯ ВА ЁШЛАР

36. Партия органлари ва бошланғич партия ташкилотлари ёшлар билан иш олиб боришда ёшларга оид сиёсатни ишлаб чиқиш ва амалга оширишда ёшлар ташкилотлари билан баҳамжihat иш олиб борилади, демократик йўналишдаги ёшлар ташкилотларига қўмақлашадилар.

Барча поғоналардаги партия ташкилотлари қошида 30 ёшгача бўлган партия аъзоларини ҳамда партиянинг дастурий мақсадларини қўллаб-қувватловчи партиясиз ёшлари бirlаштириладиган ёшлар клублари ва секциялари ташкил этилиши мумкин.

Ёшлар клублари ва секциялари ёшларга оид сиёсат ҳамда ёшлар билан иш олиб боришда партия ишнинг турли масалаларини муҳокама қиладилар, ана шу масалалар юзасидан ўз нуқтан назарини ишлаб чиқадилар, ўз тақлифларини тегишли партия ташкилотларининг раҳбар ва ижроия органлари муҳокамасига киритадилар.

VI. ПАРТИЯНИНГ РАМЗЛАРИ

37. Партия ўз рамзлари сифатида байроқ, нишон ва вимпелларга эга бўлади. Уларни Марказий Кенгашнинг тақдимида бивон қурултой тасдиқлайди ва қонунда белгиланган тартибда давлат томонидан рўйхатга олиниши керак.

VII. ПАРТИЯНИНГ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ ВА МУЛКИ

38. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси ва унинг ташкилотлари фаолияти партия даромадлари ҳисобидан молиявий ва моддий-техникавий манбалар билан таъминланади.

Партиянинг пул маблағи партияга аъзолик бадаллари, ноширлик, ишлаб чиқариш-ҳўжалик ва тадбиркор-

лик фаолияти даромадларидан, партия аъзолари, айрим фуқароларнинг ихтиёрий хайрияларидан ҳамда сиёсий иш манфаатларига ва амалдаги қонунларга зид бўлмаган бошқа тушумлардан тартиб топади.

Пул маблағларининг Марказий Кенгаш белгилайдиган миқдордаги қисми ҳар йили Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг захира жамағарисига ажратилади.

Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг аъзолари ҳар ойда партияга аъзолик бадалларини умумий даромадларнинг камида 1 фоизи миқдорда тўлайди.

39. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг бюджети, маҳаллий партия ташкилотлари ҳамда партия корхоналари ва муассасалари даромадларидан бюджетга ажратиладиган маблағларнинг миқдори, унинг ижроси тўғрисидаги ҳисобот ҳар йили партия Марказий Кенгаши томонидан тасдиқланади ва ҳаммага маълум қилиш учун эълон қилинади.

Маҳаллий партия ташкилотларининг бюджетларини ва уларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларини уларнинг Кенгашлари тасдиқлайди ҳамда партия аъзоларига маълум қилинади.

40. Бинолар, иншоотлар, корхоналар ва ҳўжаликлар, наشريётлар, асбоб-ускуналар, маданият-маърифий ва соғломлаштириш муассасаларининг мулки, пул маблағлари, шунингдек, партия маблағлари ҳисобидан сотиб олинган ёки вужудга келтирилган бошқа мол-мулк Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясини аъзолик қилуш ҳуқуқининг объектлари бўлиб, буларни у тасарруф этади.

Партия ташкилотлари Кенгашлари ўзларига тегишли мулкка бевосита раҳбарлик қиладилар (эгаллик қиладилар, фойдаланадилар, тасарруф этадилар). Улар партия мулкни сотиш ёки бошқа йўл билан тасарруфидан чиқариш масалаларини Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг қурултойи, конференцияси ёки Марказий Кенгаш пленуми томонидан тегишли ваколат берилган юқори партия органининг руҳсати билангина ҳал эта оладилар.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоят, шаҳар, район партия ташкилотлари кенгашлари, партия корхоналари, муассасалари ва ташкилотлари юридик шахс ҳўқуқига эгадилар ва бу ҳўқуқларни ўз таркибларидаги бўлинмаларига беришлари мумкин.

41. Район, шаҳар партия ташкилотлари ва уларнинг таркибига кирувчи бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини маблағ билан таъминлаш учун партияга аъзолик бадалларидан тушган пулнинг ва бошқа даромадларнинг бир қисми ажратилади, унинг миқдорини ҳар йили Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар партия ташкилотлари Кенгаши белгилайди. Тегишли район, шаҳар партия ташкилотларининг Кенгашлари ана шу маблағларни тасарруф этадилар, уларнинг зарур қисмини бошланғич ташкилотларнинг бевосита эҳтиёжларига ажратадилар.

Бошланғич партия ташкилотлари партия Низомида қўзда тутилган мақсадлар учун айрим фуқаролар ихтиёрий равишда уларга ўтказаетган маблағлардан ва амалдаги қонунларга зид бўлмаган бошқа тушумлардан ҳам фойдаланишлари мумкин.

VIII. ПАРТИЯ МАРКАЗИЙ КЕНГАШНИНГ ҚАРОРГОҲИ

42. Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси Марказий Кенгашининг қароргоҳи Тошкент шаҳридадир.

IX. ПАРТИЯ ФАОЛИЯТИНИ ТЎХТАТИШ ТАРТИБИ

43. Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг фаолияти у бошқа сиёсий ташкилотлар билан бirlашган ёки қўшилган кетган тақдирда, бўлиниши ёхуд ўзини ўзи тарқатиб юбориши натижасида тўхтатилиши мумкин. Ушбу масалага оид қарорни партия қурултойи унинг барча ташкилотлари фикрини ҳисобга олиб қабул қилади.

Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясининг фаолияти тўхтатиш тақдирда унинг мулки Низомда қўзда тутилган мақсадларга берилди ёки партия қурултойи белгиланган ҳўқуқий ворисга топширилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

таъкидладилар, чунки танг ҳолатларнинг тобора ўткирлашиб бораётганилиги, пулнинг қадриятсизлиги кучураётганилиги, пул-молия тизимини амалда барбод бўлганлиги, истеъмол бозоридagi таңчиллик истисносиз барча минтақаларда иқтисодий ва ижтимоий вазиятга жуда хавфли таъсир кўрсатмоқда.

Учрашувда республикалараро иқтисодий шартномалар ва битимларнинг, аввало шу йилги кўзги-қички даврда озиқ-овқат ва ёқилги энергетика ресурсларини етказиб бериш юзасидан мустақил давлатлар иқтисодий ҳамкорчилигини асосий қондалари, республикалараро бевосита иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий алоқалар юзасидан республикалараро иқтисодий битимлар ва шартномаларнинг 1991 йилда бажарилишини ва 1992 йилга битим ва шартномалар тузилдиш тизимини таъминлашга доир умумий келишувлар белгиланди ва келишув олинди.

Учрашув қатнашчилари аввал эришилган республикалараро иқтисодий битимлар ва тузилган шартномалар янги иқтисодий муҳитни вужудга келтириш учун асос бўлаётганини таъкидладилар. Шу билан бирга мустақил давлатларнинг иқтисодий ўткир таңчилиги бошидан ке-

чирмоқда, ишлаб чиқариш таъминотида уграмоқда, маҳсулот етказиб бериш юзасидан 1991 йил учун қабул қилинган мажбурийлар бажарилмаганилиги, Пул муомаласининг издан чиққанилиги, пулнинг қадриятсизлиги кучаяётганилиги, аҳоли турмуш даражасининг пасайётганилиги, ижтимоий кескинликни ўткирлаштирмоқда.

1992 йилга мўлжалланган республикалараро ва ҳўжаликлараро алоқаларни ташкил этишдаги сустлашқин айланишга таъминлаштирмоқда, Маҳсулотлар, озиқ-овқат ва ёқилги энергетика ресурсларини етказиб беришга доир шартномаларни тузиш гоят қонқарсиз олиб боришмоқда, бу шунис ҳам мураккаб бўлган вазиятнинг кўзги-қички даврда кескинлаштириши мумкин.

Бозор муносабатларини шакллантириш даврида мустақил давлатлар иқтисодий ининг нормал фаолият кўрсатишини таъминлаш мақсадида 15 октябрда энг муҳим қонқарсиз олиб боришмоқда, бу шунис ҳам мураккаб бўлган вазиятнинг кўзги-қички даврда кескинлаштириши мумкин.

Уш ш даврда мустақил давлатларнинг корхоналари ва ташкилотлари ўртасида, даставвал тармоқлараро ва тармоқ ички кооперацияси

тартибда таркиб топган ҳўжалик алоқаларини сақлаб туриш мақсадида мувофиқ деб топилади.

Эркин нарх белгилашга ҳамда моллар ва хизматларнинг келишидан рўйхатига нарх даражасини белгилашга ўтишнинг мувофиқлаштирилган сиёсатини ўтказиш ҳақида ҳамжиҳатликка эришилди.

Президент И. А. Каримов Олмаота Учрашувидagi ўз нуқтаи назарини таъминлаш шартинда биз вазиятнинг барқарорлаштириш ва олдига қараб амалий ҳаракат қилиш учун куч-ғайратларни қўлайтириш юзасидан келишувлар амалий ҳаракатларни ишлаб чиқишга ўзимизда куч-ғайрат ва имконият топишимиз керак, деб алоҳида таъкидлади.

Даставвал биз халқ ҳўжалиги бўғинларига янада самаралироқ раҳбарликни таъминлаш мақсадида республикада барча бошқарув тузилмаларини дарҳол қайта кўриб чиқишимиз, барча корхоналар ва ҳўжаликларнинг мустақиллигини, уларнинг раҳбарларига нисбатан бевосита ва талабчаниликни кескин оширишимиз керак. Жуда қисқа муддатларда республиканинг иқтисодий салоҳиятини оширишга ва аҳолининг эҳтиёжларини қондиришга қаратилган тегишли қонун ҳужжатларини ишлаб

чиқишимиз ва қабул қилишимиз, корхоналар ва тармоқларни янада ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилаб олишимиз зарур. Аввал Иттифоққа бўйсунган корхоналар республика ихтиёрига ўтганилига қарамай биз уларнинг маконини ва халқ ҳўжалигидаги маънавий юксалтириш ҳақида ҳамҳўрлик қилишимиз, улар тўплаган имкониятлардан тўла фойдаланишимиз керак.

Халқ ҳўжалиги тармоқларини моддий-техникавий ресурслар ва хом ашё билан таъминлашдаги кескинликни пасайтириш учун Вазирлар Маҳкамаси Рависнинг ўринбосарларига корхоналар ўртасида бевосита ҳўжалик шартномалари тузиш, моллар етказиб бериш юзасидан республикалараро ички томонлама ва кўп томонлама битимлар тузиш юзасидан оператив гуруҳлар тузиш ва уларга бошчилик қилиш топширилади.

Яқин орада биз бу ишни якунлашимиз ва республика учун зарур бўлган озиқ-овқат, ёғоч-тахта, металл ва бошқа ресурсларнинг барқарор етказиб берилишини таъминлашимиз керак.

Вазирлар Маҳкамасининг Ресурслар, моддий-техника таъминоти ва шартномалар мажмуи, Госпоиснаб, бошқа таъминот ташкилотларининг янги билан республикамизда бир қанча республикалардан

тузилган шартномалар бўйича маҳсулот етказиб бериш ҳозирги пайтда амалда тўхтатиб қўйилди.

Госпоиснаб шаънига қаттиқ таъкидлий фикрлар айтилди, у янги бозор шартинда ўз ўринини топилади, мол ишлаб чиқарувчилар ва уларнинг истеъмолчилари ўртасида вositачи бўлолмади. Бу органининг янги шартномалар ва битимларни таҳлил қилиш, иқтисодийнинг кўзги-қички даврда фаолият кўрсатиши юзасидан аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва тақлиф этиш вазифаси топширилди.

Вазирлар Маҳкамаси Рависнинг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабековга, ҳўқуқни муҳофаза қилиш идоралари раҳбарларига халқ истеъмоли моллари ва озиқ-овқатларни, айниқса, дон, ўн, гўшт ва бошқа қиллоқ ҳўжалик маҳсулотларини республикада ташқарига олиб чиқиш кетиши устидан алоҳида назорат ўрнатиш топширилди. Ҳўқумат аъзолари ушбу озиқ-овқат маҳсулотларини узлуксиз етказиб бериш ва аҳоли талабни қондириш юзасидан шартномалар тузишга бутун куч-ғайратларини сарфлашлари зарурлиги кўрсатиб ўтилади.

Вазирлар Маҳкамаси мажмуаларига, маҳаллий Кенгашларнинг ижроия комитетларига деҳқон бозорлари атрофида наввойхона цехларини теъкорлик билан ривожлантириш ишини авж олдириш, бозорларда нон маҳсулотлари билан савдо қилаётган хусусий шахслар ҳўқуқларининг асосийлигини синчилаб текшириш топширилди.

Вазирлар Маҳкамасининг мажлисида пахта хом ашёсини тайёрлаш, айниқса Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистон Республикасида пахта хом ашёсини тайёрлашга доир тадбирларнинг бажарилишига жиддий эъти-

бор берилди. Об-ҳаво шароити ёмонлашни кўтлаётганилиги муносабати билан пахта хом ашёсини тайёрлаш қандай бораётганилигини назорат қилиш ва пахтакорлар ҳамда ҳўжаликларга зарур амалий ёрдам кўрсатиш юзасидан Вазирлар Маҳкамаси Рависнинг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков бошчилигида республика штаби тузишга қарор қилинди.

Муҳокама жараёнида республикада давлатга гўшт топирувчиларнинг манфаатдорлигини ошириш мақсадида уларни имтизони шартлар билан автомобиллар, жуда тақий моллар акратиш билан рағбатлантириш юзасидан қарор қабул қилинган эди. Лекин маҳаллий Кенгашлар ижроия комитетларининг, ҳўқуқни муҳофаза қилиш идораларининг назоратсизлиги туфайли бу масалада ҳам жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Шундай фактлар ҳам учрамоқдаки, гўшт маҳсулотларни топирувчилар бойлик орттириш мақсадида уларни еттиштириш қўлайтириш учун бозорларда хусусий шахслардан чорва молларини сотиб олиш, ҳўжаликларни сохташтириш билан шугуланмоқдалар. Бу эса шунга олиб келатгани, умуман топирилатган гўшт маҳсулотлари миқдори қўлаймаслиги, фермерлик ҳўжаликларини фаолияти самарадорлиги эса пасаймоқда.

Республика ижроия идораларининг фермер ҳўжаликларини, айниқса чорвачилик соҳасидаги фермер ҳўжаликларини ривожлантиришга муносабати тубдан қайта кўриб чиқиш топширилди. Битим тизими ва шартномалар асосида фер-

мерлик ҳўжаликларини кенг ривожлантириш ва улар етиштирган маҳсулотнинг давлатга ҳеч қандай вositачисиз, тўғридан-тўғри топирилишини таъминлаш зарурлиги кўрсатиб ўтилади.

Фермер ҳўжаликларини ривожлантириш ва улар сонини янада қўлайтириш учун 1992 йилда пахта майдонларини камайтириш ва уларни фермерларга бериш ҳақида қарор қабул қилинди. Бу шароитда зарар қўриб ишлаётган ва кам рентабелли колхозлар ва совхозларнинг фаолиятини уларнинг меҳнат жамоалари аъзолари манфаатларини эътиборга олиб пухта таҳлил этиш топширилди. Бу ишни можақоли вазиятларни тўла истисно этиш аниқ ва пухта ўйланган ҳамда ишлаб чиқилган вositачи негизда амалга ошириш ва уни белгиланган тартибда қонунлаштириш зарур. Бунда ерларни зарар қўриб ишлаётган ва кам рентабелли колхозлар ҳамда совхозлар меҳнат жамоаларининг собиқ аъзоларига биринчи навбатда бериш керак.

Колхозлар ва совхозларга 1991 йилга ва шундан кейинги йилларга белгиланган топширидан 5 фоизини ва белгиланган ҳақдан ортқиб олинган пахта толеси ва пилани ўз ихтиёри билан эркин сотиш ҳўқуқини бериш мақсадида мувофиқ деб топилади.

Вазирлар Маҳкамаси мажлисида қабул қилинган қарорларни Ўзбекистон Республикаси вице-президенти Ш. Р. Мирсайидовнинг бевосита раҳбарлигида амалга ошириш топширилди.

● Ўзбекистон овозининг навбатдаги сони 9 октябрда чиқади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўнома таҳрир ҳайъати: Х. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУҲАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИҚМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент-ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БУЛИМЛАР: мушаррифлик фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта кўриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, 32-53-20; партия турмуши, советлар ҳаёти, назария ва маънавия — 33-34-09, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, 32-54-18; сановат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; деҳқончилик сановати — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; иқтисодий ҳаёт — 33-12-16, 32-57-20; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-31, 32-57-21; адабиёт, санъат, тил ва публицистика — 33-20-36, 32-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-37; бозорчилик — 32-57-22. 93 МУҲБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 4-48-